

**STYRKET
KONKURRENCEEVNE I
ØKOLOGISK
MÆLKEPRODUKTION**

STYRKET KONKURRENCEEVNE I ØKOLOGISK MÆLKEPRODUKTION

Hæftet er produceret af SEGES P/S på baggrund af driftsgrensanalyser udarbejdet og indberettet af de lokale økonomikontorer i DLBR.

Redaktion

Arne Munk, arm@seges.dk
William Schaar Andersen,
wis@seges.dk

Deltagere i produktionen

Nicolai Hoffmann Buskbjerg,
nihb@seges.dk

Layout og grafik

Pia Leicht, plan@seges.dk

Foto

Gert Skærlund og
LandbrugsMedierne

Udgiver

SEGES P/S
Agro Food Park 15
DK 8200 Aarhus N
T +45 8740 5000
seges.dk

Udgave

1. udgave – august 2016

STØTTET AF
mælkeafgiftsfonden

STØTTET AF
**fonden for
økologisk landbrug**

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen

FORMÅL

Værktøjerne i denne publikation kan du som landmand bruge til at sammenligne resultatet for dine driftsgrene med fordelingen i branchen. Du kan se, hvordan udvalgte nøgletal for din bedrift ligger i forhold til andre bedrifter. Publikationen indeholder inspiration til, hvordan indsatsområder og forbedringspotentialer kan udpeges.

Som rådgiver får du et overblik over de udvalgte landmænds driftsgrensresultater for 2015 og et billede af udviklingen fra forrige år. Der vil i publikationen blive lagt et særligt fokus på fremstillingsprisen for mælk, grovfoder og korn, da disse nøgletal er gode indikatorer for bedrifternes konkurrenceevne.

Som landmand kan du i denne udgivelse se, hvordan udvalgte nøgletal for din bedrift ser ud i forhold til den øvrige branche. Dette gives både ved brug af fraktilanalyse samt 3 års spredningsgrafer. Udgivelsen kan derudover bruges til at opnå endnu større kendskab til de anvendte nøgletal i forbedringsarbejdet.

Præsentationerne i publikationen giver også let afgang til væsentlige nøgletal som:

- Afkastningsgrad
- Krav til dækningsbidrag pr. årsko
- Arbejdsmkostninger pr. årsko
- Inventaromkostninger inkl. energi pr. årsko
- Maskinomkostninger inkl. arbejde pr. ha.

der alle i sidste ende påvirker årets resultat for den enkelte bedrift.

I dette hæfte indgår resultater for driftsgrenene mælkeproduktion, grovfoder og salgsafgrøder på økologiske mælkeproducenter.

INDHOLD

Formål og indhold	3
Anbefalet anvendelse af hæftet.....	4
Skab overblik med Fraktilanalysen - Mælk	5
Fremstillingspris.....	6
Grovfoder og salgsafgrøder	8
Fraktilanalyse - Grovfoder og salgsafgrøder	8
3 års spredningsgrafer	9
Mælkeproduktion - driftsgrensregnskab og søjler.....	12
Grovfoderproduktion - driftsgrensregnskab og søjler	14
Salgsafgrøder - driftsgrensregnskab og søjler.....	16
Nøgletal og begreber	18

Anbefalet anvendelse af hæftet

Den primære anvendelse af dette hæfte er at synliggøre økonomien i økologisk mælkeproduktion og dens variationer. Styrken i disse tal er, at der er en virkelig bedrift bag tallene pr. enhed, og god reference-ramme i forhold til egen formåen og til at udpege forbedringspotentialet.

Hæftet kan i sin umiddelbare form være med til at sætte fokus på nøgletal såsom krav til dækningsbidrag og afkastningsgrad.

Hvor kommer tallene fra?

De anvendte tal er fra driftsgrensanalyserne fra interne regnskaber. Forskellen fra årets resultat i resultatopgørelsen og årets resultat i driftsgrensanalysen er følgende:

	Resultatopgørelse Årets resultat	Driftsgrensanalyse Årets resultat
Ejeraflønning	0 kr.	450.000 kr.
Faktiske renteudgifter	x	x
Forrentning af egen- kapital		x
Økonomi for hele bedriften	x	
Økonomi pr. enhed for en driftsgren		Pr. hektar, Pr. ko, mv

Til forskel fra en sammenligning af årsrapporternes regnskabsresultat i resultatopgørelsen indregner driftsgrensanalyserne også en beregnet løn for ejerens arbejdsindsats.

Desuden beregnes en forrentning, af den investerede kapital, som tager udgangspunkt i den gennemsnitligt betalte rente, men da renteniveauet svinger fra år til år og bedrifterne imellem, kan det være

aktuelt at korrigere til et ensartet renteniveau. Til dette formål er der beregnet en korrektionslinje, der viser konsekvensen på resultatet, når man ændrer den individuelle rente til en fælles sats.

Driftsgrensanalysen er herved god til sammenligninger mellem bedrifter på grund af flere faktorer. Dels er der tale om økonomien pr. enhed. Det giver et mere umiddelbart sammenligningsgrundlag på produktionsenhederne. Dels er resultaterne for en bedrift med lav gældsprocent sammenlignelige med en bedrift med høj gældsprocent. Det giver mening, når fokus ligger på optimering af produktionen. Samme forhold gør sig gældende inden for ejeraflønning. Når sammenligningsgrundlaget indeholder en ejeraflønning, er sammenligningen mellem små og store bedrifter mere reel.

Datagrundlag

Datagrundlaget for dette hæfte er samtlige økologiske mælkeproducenter i økonomidatabasen (ØDB). Regnskaberne er indberettet til regnskabsdatabasen senest den 13. juni 2016.

Det er som hovedregel landmænd og økonomikonsulenter, der i fællesskab har gennemført opdelingen. Efterfølgende er tallene blevet valideret centralt.

Det er kun bedrifter, der har givet særskilt tilladelse til individuel præsentation, som bliver vist i hæftet.

Løbenumre og rangering

For at præcisere spredningen og rangordningen er løbenumrene blevet dannet ud fra et nummer, der viser rangeringen af bedriften på baggrund af fremstillingsprisen pr. kg EKM korigeret med egen grovfoderpris.

Eksempelvis er '15' den bedrift, som havde det 15. bedste resultat i 2014 regnskaberne af de bedrifter, der indgår i det samlede datagrundlag. Denne metode anvendes udelukkende for at sikre ens løbenumre over tid, så den specifikke landmand i både 2014 & 2015 har det samme løbenummer.

Skab overblik med Fraktilanalysen

Fraktilanalysen er et unikt redskab til at skabe overblik over driftsgrenens økonomi for en enkelt bedrift ved sammenligning med en række andre bedrifter. Dermed er den et godt udgangspunkt, når økonomien i de enkelte driftsgrene skal analyseres.

Fraktilanalysen viser spredningen i en række vigtige nøgle- og regnskabstal. På hver linje er bedrifterne rangeret separat. De bedrifter,

der er blandt de fem procent bedste på det ene parameter er ikke nødvendigvis de samme, som ligger i front på de andre. Dermed kan den enkelte bedrift se, hvor den har sine styrker og svagheder sammenlignet med andre producenter. I tabel 1 ses Fraktilanalysen for Økologisk mælkeproduktion.

Fraktilanalyse for Løbenummer 999 i gruppen: Økologisk stor race ALLE											
63 bedrifter i gruppen Løbenummer 999	Stærk konkurrenceevne							Stort forbedringspotentiale			
Fraktil (2015-tal)	5%	10%	25%	33%	40%	50%	60%	67%	75%	90%	95%
Fremstillingspris kr pr. kg EKM korrigeret med egen grovfoderpris	2,59	2,72	2,92	2,98	3,03	3,12	3,18	3,24	3,34	3,63	3,72
Kg EKM pr. årsko (leveret)	10.922	10.579	10.140	10.047	9.941	9.521	9.115	8.814	8.597	7.887	7.650
Fremstillingspris kr pr. kg. EKM	2,77	2,86	2,93	2,96	3,01	3,05	3,12	3,15	3,19	3,32	3,47
Foderomkostninger pr. kg. EKM	1,67	1,71	1,78	1,80	1,84	1,85	1,87	1,92	1,97	2,05	2,11
Afkastningsgrad	12,1	10,7	8,0	7,4	6,6	5,4	4,3	3,6	2,8	-0,0	-1,0
Bundet kapital	37.081	38.585	46.169	50.468	52.807	55.605	60.135	61.086	64.982	77.678	90.310
Dækningsbidrag pr. årsko	18.253	16.932	15.257	15.025	14.409	13.715	13.243	12.968	12.677	11.626	10.888
Krav til dækningsbidrag pr. årsko	9.448	10.393	11.573	11.874	12.290	12.629	13.159	13.268	13.782	14.723	15.962
Arbejdsmkostninger pr. årsko	2.720	3.021	3.573	3.820	3.983	4.294	4.589	4.651	4.859	5.601	6.144
Bygninger pr. årsko	1.996	2.200	2.464	2.725	2.828	3.010	3.144	3.237	3.524	4.338	4.941
Inventar pr. årsko	2.136	2.435	3.042	3.307	3.607	4.054	4.301	4.444	4.639	5.174	5.659
Årets resultat pr. årsko	4.884	4.274	2.625	2.221	1.886	1.193	816	577	102	-1.283	-2.595

Tabellen viser Fraktilanalysen for den udvalgte bedrifts Mælkeproduktion. Fraktilanalysen skaber et overblik over den nuværende status samt potentialet for forbedringer. Dette kan danne et grundlag for fremtidige handlingsplaner.

Fremstillingspris

Mælkeproducenternes vigtigste konkurrenceparameter er fremstillingsprisen pr. kg EKM. I Fraktilanalysen i tabel 1 er fremstillingsprisen pr. kg EKM vist både korrigeret med egen grovfoderpris og ikke korrigeret med egen grovfoderpris. Det vigtige ved at kende sin fremstillingspris pr. kg EKM skyldes, at man som mælkeproducent reelt ikke har nogen indflydelse på mælkeprisen, og dermed ikke kan tage en højere pris for det leverede mælk. Vil man opnå et positivt resultat, må man derfor have en lavere fremstillingspris end afregningsprisen. Omkostningerne og ydelsen pr. ko er elementer, man som landmand selv kan påvirke.

Fremstillingsprisen på mælk består af alle omkostninger inkl. ejer aflønning og forrentning af egenkapitalen fratrukket dyreomsætning og andre landbrugsindtægter. Disse fordeles på den leverede mælke-mængde. Fremstillingsprisen er uden værdiændringer på besætning og beholdninger, så den bedre kan sammenlignes på tværs af år.

Kg EKM pr. årsko (leveret) har stor betydning for fremstillingsprisen, der regnes pr. kg EKM. Efter ophør af kvoterne går udviklingen mod optimeringer pr. stalddags frem for pr. kg mælk med undtagelse af foderomkostningerne. Ved at levere mere mælk pr. ko kan nogle kapacitets- og kapitalomkostninger fortyndes pr. kg EKM. Det er dog vigtigt at have fokus på, at den økonomisk optimale ydelse ikke altid er den højst mulige.

Foderomkostningen pr. kg EKM er den største enkeltpost i fremstillingsprisen og er dermed afgørende for, om bedriften kan opnå et positivt resultat. Derudover er det et sted, hvor landmanden selv har stor indflydelse bl.a. gennem optimering af foderplan og foderudnyttelse. En god fodringsstrategi kan have stor betydning for resultatet. Ved den rigtige fodring behøver man ikke nødvendigvis at fodre dyrerne pr. kg EKM for at opnå en høj ydelse.

Når foderomkostningerne pr. kg EKM skal optimeres, er der mange mulige strategier. Det kan være alt fra at forbedre foderudnyttelsen, reducere spild samt at optimere - købsstrategier, foderplaner, blandings- og grovfoderkvalitet.

Fraktilanalysen kan indikere, at fremstillingsprisen er på et højt niveau, men for at se, hvordan den kan forbedres, må man også kigge på de andre parametre.

I publikationen anvendes en intern overførselspris på grovfoder og ikke den faktiske fremstillingspris. Det gør, at man kan sammenligne bedrifterne separat på, hvordan de klarer sig i stalden, og hvordan de klarer sig i marken, selvom grovfoderkvaliteten naturligvis påvirker mælkeproduktionen. Når man analyserer den enkelte bedrift, er det stadig afgørende at se på bedriften som helhed.

Afkastningsgraden er et andet nøgletal til at vurdere driftsgrenes resultat i et givent år. Den viser, hvor meget afkast den investerede kapital har kunnet generere, og dermed hvad der er tilbage til at forrente den investerede kapital. Afkastningsgraden er, som fremstillingsprisen, sammensat af mange elementer og beskriver som sådan ikke, hvor forbedringsområderne skal findes. Afkastningsgraden forbedres ved at generere et højere resultat før renter uden tilsvarende at øge mængden af bundet kapital.

Bundet kapital er svær at optimere på, men er med til at give det fulde billede af driftsgrenen. Den bundne kapital pr. årsko vil dog påvirkes af, i hvor høj grad man udnytter sin kapacitet samt, hvor dyrt man har fået etableret sit anlæg pr. ko.

Dækningsbidraget er bruttoudbyttet fratrukket variable omkostninger. Bruttoudbyttet udgøres først og fremmest af indtægterne for mælk, men kan også bestå af indtægter fra salg af dyr eller andre landbrugsindtægter. Her vises dækningsbidraget uden værdiændringer på besætning og beholdninger.

For at en given bedrift har en positiv bundlinje i driftsgrenen, skal dækningsbidraget være større end kapacitets- og kapitalomkostninger, som her er benævnt **krav til dækningsbidrag**. Krav til dækningsbidrag er alle kapacitetsomkostningerne, herunder energi, vedligehold, arbejds løn samt alle kapitalomkostninger, herunder afskrivninger, leje af bygninger og renteomkostninger. Det er afgørende at vurdere dækningsbidragets niveau i forhold til kravet dertil. For at analysere kravet til dækningsbidraget kan man se nærmere på grupperne arbejdsomkostninger, bygninger og inventar.

Arbejdsomk. pr. årsko er alle omkostningerne til løn og ejer aflønning. Når arbejdsomkostninger er samlet i én, er det nemmere at sammenligne bedrifter, der har meget ansat arbejdskraft med bedrifter, hvor ejeren udgør den primære arbejdskraft. Arbejdsomkostninger bestemmes blandt andet af effektiviteten i stalden, typen af malkesystem og hvilken arbejdskraft, man har ansat.

Afslutningsvis vises **årets resultat**, som er det beløb, der er tilbage efter, at alle inputfaktorer er blevet aflønnet inkl. ejer løn og forrentning af egenkapital. Årets resultat er restbeløbet til risiko og overskud.

Potentielle indsatsområder i fraktilanalysen for mælkeproduktionen

Fraktilanalysen kan bruges til at klarlægge potentielle forbedringsområder såvel som styrker på bedriften, men den siger ikke noget om, hvordan forbedringerne kan opnås. Det kræver, at man dykker længere ned i tallene og analyserer sin egen bedrift ud fra egne forudsætninger og mål.

Hvad driver f.eks. grovfoderomkostningerne i vejret? Fraktilanalysen giver umiddelbart et overblik over udbytte niveauet og omkostninger til maskiner, men ikke hvorfor udbytterne eventuelt er lave og/eller maskinomkostningerne høje. Her skal der graves et spadestik dybere. Hvis det drejer sig om udbytter, kan det være, at der skal ses nærmere på sædskifte, afgrødevalg, etablering, næringsstoffordeling, sortsvalg, ukrudt, afgræsning, rettidig omhu mv. Og er der nogle marker som bare altid giver for lavt udbytte? Drejer det sig om høje maskinomkostninger, skal der ses på maskinstation/egne maskiner, maskinernes størrelse, arrangering/transportafstand mv. Andre væsentlige faktorer for høje omkostninger til grovfoder kan være jordleje (er nogle af forpagtningerne simpelthen for dyre?) samt opbevaringstab og spild i øvrigt. Tilsvarende øvelse laves for de andre potentielle indsatsområder, som er udpeget.

De typiske indsatsområder er markudbytter, maskinomkostninger, grovfoderkvalitet, mælkeydelse, fodring/indkøbt foder, energiuudnyttelse af foderet og omkostninger til kvier. På nogle økologiske bedrifter kan vi fx konstatere, at for mange kvier og en høj kælvningsalder belaster mælkenes fremstillingspris med op til 10 øre pr. kg EKM.

Grovfoder og salgsafgrøder

Når økonomien skal optimeres hos en økologisk mælkeproducent, er der ofte mest at komme efter ude på grovfodermarken. Lykkes det at lave grovfoder af høj kvalitet og med rimelige udbytter er det et godt grundlag for lave foderomkostninger pr. EKM, såfremt der ligeledes er styr på maskinomkostningerne. Eftersom foderomkostningerne udgør en meget stor andel af fremstillingsprisen pr. kg EKM, er det naturligt at kigge nærmere på en analyse af bedriftens grovfoder og salgsafgrøder. Kan man i disse analyser finde forbedringspotentialer, så vil dette give en direkte forbedring af konkurrenceevnen i form af lavere fremstillingspris pr. kg EKM.

Det er vigtigt at have for øje, at variationen inden for de viste poster kan være meget stor. Potentialet for økonomisk forbedring kan være meget større på en post som maskinomkostninger inkl. arbejde end eksempelvis stykomkostninger, selvom man muligvis har en bedre konkurrenceevne på maskinomkostninger, end man har på stykomkostninger.

Maskinomkostningerne inkl. arbejde vurderes som en samlet sum af alle omkostninger til egne maskiner, løn, ejerløn samt maskinstationsomkostninger. Maskinomkostningerne inkl. arbejde udgør i sig selv den største samlede omkostningspost i dyrkningen af grovfoderet, og med en stor spredning hører det til som en fast opgave at vurdere eget niveau i forhold til andres, når grovfoderøkonomien analyseres. Fastlæggelse af besparelspotentialet på maskinomkostningerne kræver kendskab til, hvilke opgaver der løses på den konkrete ejendom. På bedrifter med stor maskinstationsandel giver regnskabsoplysningerne ofte en god indikation af prisniveauet for opgaverne, der løses i marken. Det kan være en lidt større opgave at kortlægge opgavepriser for eksempelvis gyllekørsel og finsnitning, hvis der anvendes egne maskiner. I sådanne tilfælde anbefales en specifik analyse af afgrøde og maskinøkonomi i Foder-Mark-System (FMS). Her kan der stilles helt skarpt på omkostninger til hver enkelt maskinoperation og på økonomien i hver enkelt afgrøde. Det er væsentligt at kende omkostningerne ved den enkelte opgave for at kunne gennemføre konkrete forbedringer i grovfoderøkonomien.

Grovfoder Økologisk sandjord											
Frakttilanalyse for løbenummer 999. Data er baseret på 49 bedrifter.	Stærk konkurrenceevne							Stort forbedringspotentiale			
Fraktil	5%	10%	25%	33%	40%	50%	60%	67%	75%	90%	95%
Udbytte pr. ha majs til helsæd, FEN	8.373	7.963	6.994	6.676	6.351	5.619	5.206	5.052	5.000	3.233	3.045
Udbytte pr. ha sædskiftegræs, FEN	8.124	7.987	7.256	6.991	6.806	6.500	6.418	6.109	6.000	5.300	5.001
Fremstillingspris øre pr. FEN	102	107	132	136	144	149	165	167	176	191	198
Stykomkostninger i alt	516	624	866	993	1.054	1.151	1.286	1.332	1.393	1.638	1.851
Maskinomk. inkl. arbejde pr. ha	4.253	4.879	5.479	5.715	5.878	5.936	6.356	6.578	6.808	7.365	7.668
Øvrige omkostninger pr. ha	582	613	877	906	930	1.041	1.194	1.255	1.389	1.474	1.647
Jordleje korrigeret for EU-støtte pr. ha	-780	-369	731	903	1.270	1.651	1.946	2.090	2.378	2.988	3.810
Årets resultat	2.946	2.404	1.463	718	467	-546	-859	-1.127	-1.381	-2.171	-2.584

Tabellen viser Frakttilanalysen for den udvalgte bedrifts Grovfoderproduktion. Frakttilanalysen skaber et overblik over den nuværende status samt potentialet for forbedringer. Dette kan danne et grundlag for fremtidige handlingsplaner.

Med sædskiftegræs som den bærende afgrøde i grovfoderproduktionen er udbyttetniveauet pr. ha i denne afgrøde et afgørende element i grovfoderets økonomi. Udbyttetniveauet afhænger bl.a. af vejret og kan svinge fra år til år. Derfor er vurderingen af egne udbytter i forhold til andres i samme dyrkningsår et godt bud på, hvordan man har klaret sig i forhold til vilkårene i det aktuelle år.

Fremstillingsprisen øre pr. FEN er i Frakttilanalysen (tabel 2) baseret på det aktuelle miks mellem majs til helsæd, sædskiftegræs og de øvrige grovfoderafgrøder på bedriften. Fremstillingsprisen giver en god indikation af, om grovfoderet produceres billigt eller dyrt, men fortæller ikke noget om, hvor der i givet fald skal sættes ind for at skabe forbedringer. Dette skal vurderes på baggrund af de øvrige linjer i Frakttilanalysen.

Stykomkostningerne er en sum af udsæd, gødning, planteværn og "diverse vedr. mark", der indeholder plastik, ensileringsmidler og planteavlserådgivning mv. Stykomkostningerne er således en indikator for de direkte omkostninger, der har været ved at følge den valgte dyrkningspraksis.

Øvrige omkostninger er en samling af de omkostninger, der ikke hører til i de store hovedposter, såsom stykomkostninger, maskinomkostninger eller jordleje. Det er således omkostninger til eksempelvis ejendomsskat og forsikringer, diverse kapacitetsomkostninger (såsom regnskab, telefon, arbejdstøj, erhvervsandel af bil mv.), forrentning og afskrivning vedr. hydranter, dræn og maskinhuse. Som det ses af Frakttilanalysen, er der også forholdsvis stor spredning i denne post.

Jordleje korrigeret for EU-støtte består af omkostningerne til ejet og forpagtet jord. For ejet jord opgøres omkostningen som forrentningen af jordens værdi, mens det forpagtede indregnes med den faktiske forpagtningsomkostning. Korrektionen for den udbetalte EU-støtte på arealet er medtaget for at sætte fokus på den rene omkostning til jorden. Der er stor forskel i niveauet, og det sker, at der i det grønne område af tabel 2 er bedrifter, der har negative værdier. Dette opstår, når EU-støtten på arealet er større end den beregnede jordleje. EU-støtten ligger nogenlunde fast, og dermed står man tilbage med en konkret vurdering på den enkelte bedrift af, om det er muligt at påvirke jordlejen. Her er det blandt andet fremtidens valg i forhold til prissætning af nye forpagtningsaftaler og kommende jordkøb, der er i fokus. Omkostningen til jordleje skal vurderes ud fra afstand til marker,

jordens udbyttepotentiale og dyrkningssikkerhed. Disse forhold er så væsentlige, at de ikke bør tilsidesættes blot for at få billig jord.

Årets resultat i Fraktilanalysen for grovfoder samler i lighed med fremstillingsprisen op på hele økonomien og er ret besat et udtryk for, hvor stor forskel der er mellem den anvendte overførselspris på grovfoderet og den faktiske fremstillingspris.

Samlet set er omkostningerne i Fraktilanalysens hovedgrupper kendetegnet ved, at de alle påvirker fremstillingsprisen og dermed har en indflydelse på den samlede økonomi i grovfoderproduktionen. Fraktilanalysens overblik er et let tilgængeligt grundlag, når økonomien vurderes, og egner sig særdeles godt til at få sat navn på potentielle indsatsområder.

Gruppen der er brugt som datagrundlag i tabel 3 har i gennemsnit 62 ha salgsafgrøder. Søger man forbedringer på sin bedrift er der altså

også mulighed for at kigge nærmere på produktionen af salgsafgrøder. Dertil vises fraktilanalysen på salgsafgrøder.

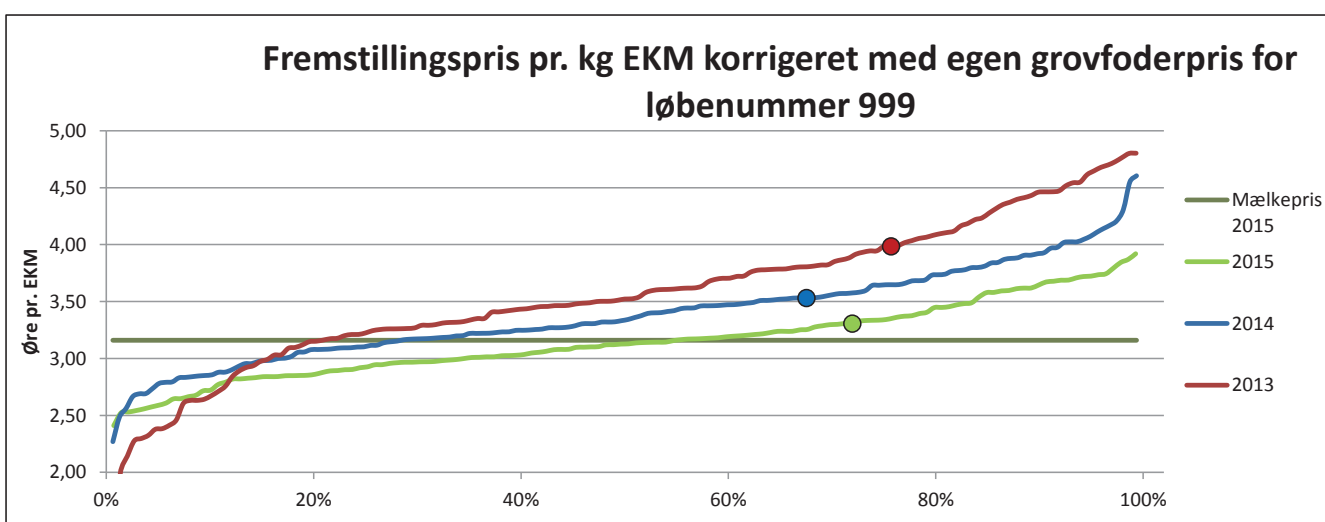
Spredningsgrafer

Spredningsgraferne viser, hvordan den enkelte landmand har klaret sig de seneste 3 år sammenlignet med alle andre økologiske landmænd, der er tilgængelige i ØDB og DMS (De økonomiske nøgletal er hentet fra ØDB, mens analyse tallene bestående af kvalitet, protein og tørstof er fra DMS). Udover at give et overblik over, hvordan man selv har klaret sig de seneste 3 år, giver graferne også et overblik over, hvordan det generelle niveau har været i branchen, og hvordan man er placeret relativt til andre.

Hvis data er utilgængelig i ØDB eller DMS, så vil der ikke være prikker indtegnet fra landmanden i grafen.

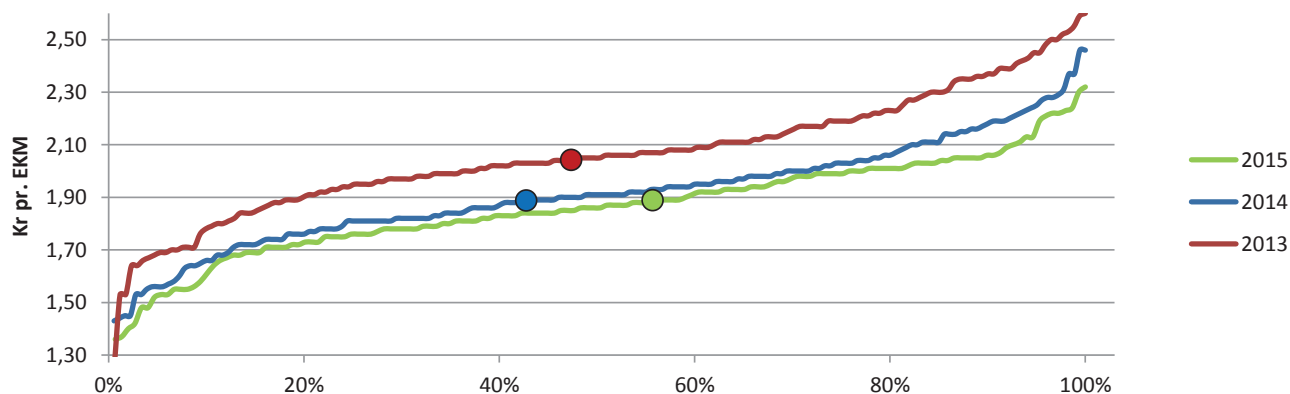
Økologisk Salgsafgrøder på kvægbrug											
Løbenummer 999. Data er baseret på 57 bedrifter.	Stærk konkurrenceevne							Stort forbedringspotentiale			
Fraktil (2015-tal)	5%	10%	25%	33%	40%	50%	60%	67%	75%	90%	95%
Udbytte pr. ha vårbyg, hkg	53,0	49,5	45,1	43,9	42,1	39,7	38,0	37,5	35,1	30,5	24,2
Udbytte pr. ha rug, hkg	70,5	60,1	54,9	52,1	50,8	48,0	44,8	43,3	40,0	35,9	35,0
Udbytte pr. ha havre hkg	63,5	61,0	56,4	55,0	54,4	50,1	45,0	43,9	41,0	34,0	27,1
Fremstillingspris kr/hkg korn	110	130	168	178	196	216	228	238	266	319	331
Bruttoudbytte i alt	12.190	11.889	10.085	9.833	9.702	9.008	8.547	8.118	7.720	6.873	6.256
Stykomkostninger i alt	525	610	841	894	941	1.038	1.142	1.263	1.314	1.723	1.980
Dækningsbidrag	11.461	10.767	9.240	8.816	8.494	8.050	7.440	6.807	6.376	5.562	5.050
Maskinomk. inkl. arbejde pr. ha	3.484	3.748	4.586	4.924	5.041	5.282	5.546	5.776	5.920	6.725	7.711
Øvrige omkostninger ha	527	657	789	843	932	1.135	1.190	1.285	1.449	1.937	2.191
Rest til jordleje ekskl. EU-støtte pr. ha	6.588	4.609	3.142	2.304	1.805	1.424	667	8,26	-561	-1.869	-3.401
Jordleje korregeret for EU-støtte pr. ha	-809	-359	452	729	981	1.279	1.853	2.031	2.252	2.681	3.041

Tabellen viser Fraktilanalysen for den udvalgte bedrifts Salgsafgrødeproduktion. Fraktilanalysen skaber et overblik over den nuværende status samt potentialet for forbedringer. Dette kan danne et grundlag for fremtidige handlingsplaner.

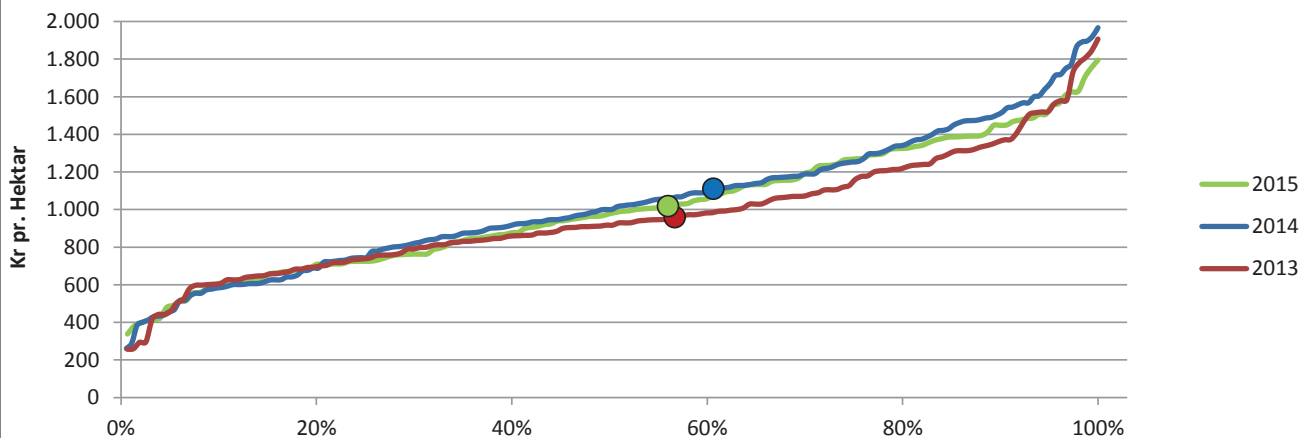
Grafen viser fremstillingsprisen på mælk ud fra en intern overførselspris på grovfoder, svarende til den fremstillingspris hver bedrift har kunnet producere grovfoder til. Forskellen på brancheniveau mellem de forskellige år er ligeledes interessant.

Foderomkostninger ekskl. værdiændring pr kg EKM for løbenummer 999

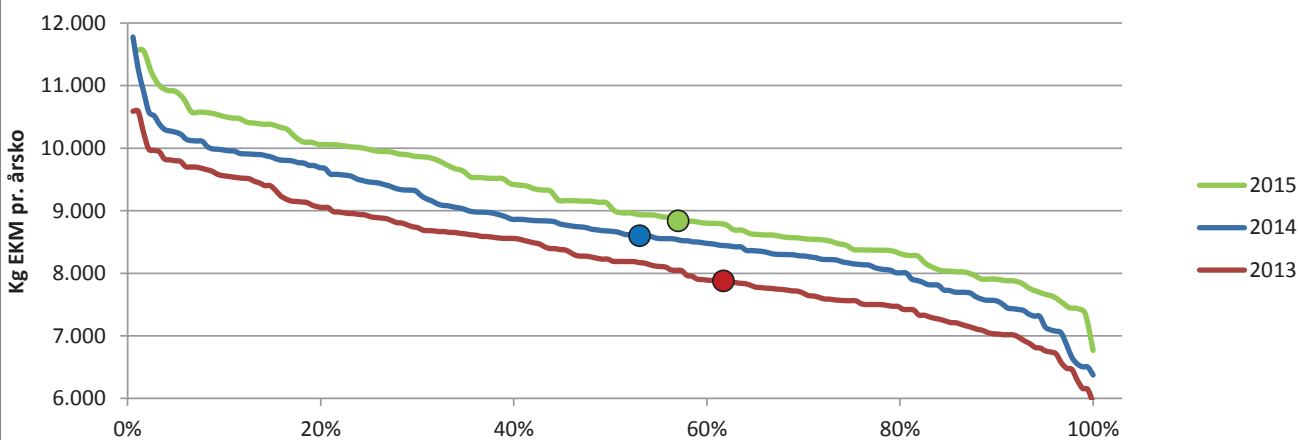
Grafen viser benchmark for bedriftens foderomkostninger. Omkostningen inkluderer intern overførselspris for grovfoder og eget korn, omkostninger til indkøb af proteinfodermidler, mineral- og vitaminblandinger samt eventuelle andre specialfodermidler.

Stykomkostninger pr. ha for løbenummer 999

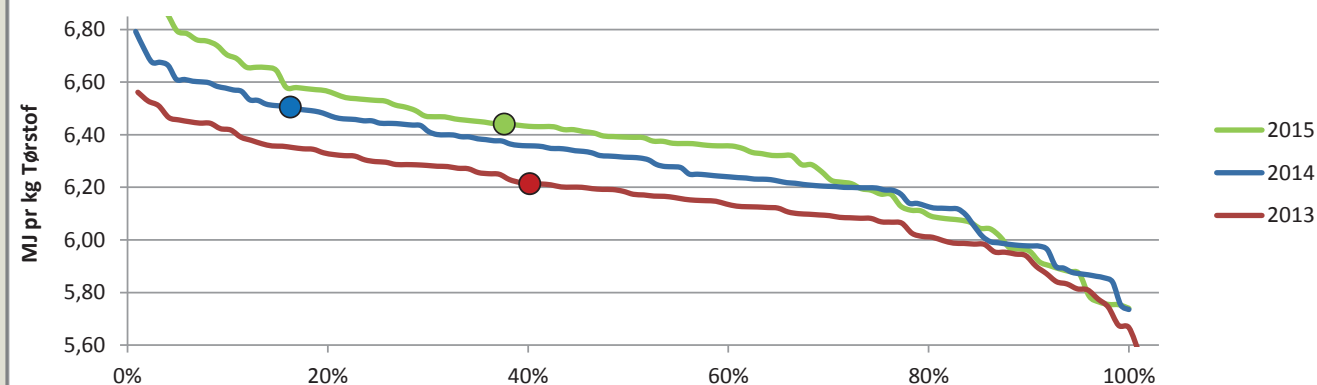
Grafen viser benchmark for stykomkostninger pr. ha i grovfoder produktionen. Fordelingsbilledet ovenfor er baseret på ca. 250 økologiske mælkeproducenters driftsgrensanalyser.

Kg EKM pr. årsko for løbenummer 999

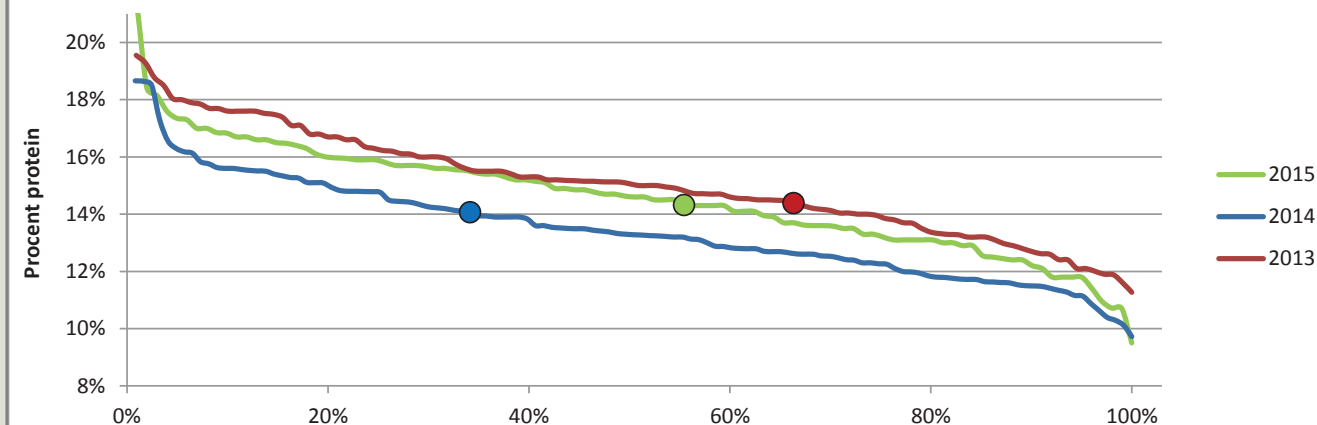
Grafen viser benchmark for ydelsen i kg. EKM pr. årsko. Der ses en generel stigning i kg. EKM pr. årsko i hele branchen. Fordelingsbilledet ovenfor er baseret på ca. 250 økologiske mælkeproducenters driftsgrensanalyser.

Græskvalitet 1. slæt MJ pr kg tørstof for løbenummer 999

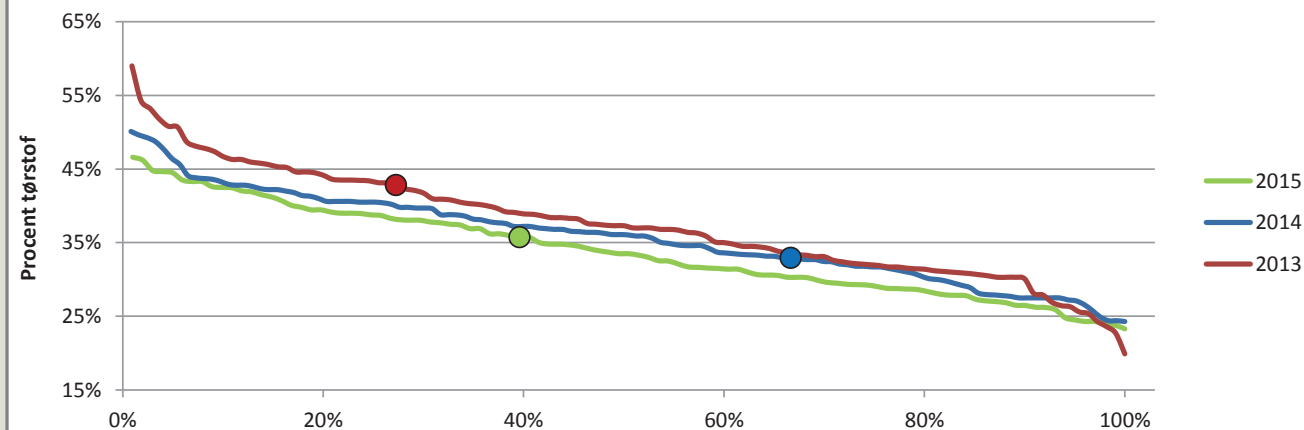
Grafen giver benchmark for kvaliteten af bedriftens græsensilage. Her vist med kvaliteten i 1. slæt. Energiindholdet i græsensilage hænger tæt sammen med fordøjeligheden. En høj kvalitet/fordøjelighed giver basis for en højere andel hjemmedyrket foder og behov for mindre indkøb. Fordelingsbilledet ovenfor er baseret på ca. 100 økologiske mælkeproducenters grovfoderanalyser. Er der ikke en prik, så findes der ikke data for bedriften. Man må derfor selv indsætte datapunkter for at få et overblik over bedriftens bevægelser gennem de seneste 3 år.

Protein % i 1. slæt græsensilage for løbenummer 999

Grafen viser benchmark for proteinindholdet af bedriftens græsensilage. Her vist med 1. slæt. Fordelingsbilledet ovenfor er baseret på ca. 100 økologiske mælkeproducenters grovfoderanalyser. Er der ikke en prik, findes der ikke data for bedriften. Man må derfor selv indsætte datapunkter for at få et overblik over bedriftens bevægelser gennem de seneste 3 år.

Tørstof % ved 1. slæt græsensilage for løbenummer 999

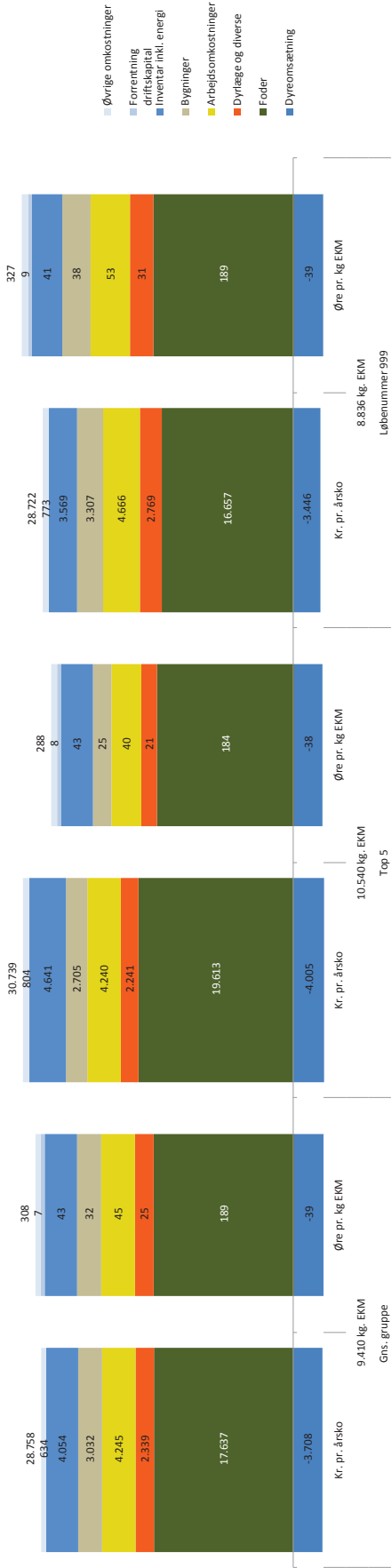
Grafen giver benchmark for tørstofindhold af bedriftens græsensilage. Her vist med 1. slæt. Fordelingsbilledet ovenfor er baseret på ca. 100 økologiske mælkeproducenters grovfoderanalyser. Er der ikke en prik, findes der ikke data for bedriften. Man må derfor selv indsætte datapunkter for at få et overblik over bedriftens bevægelser gennem de seneste 3 år.

KVÆG 2015 MÆLKEPRODUKTION

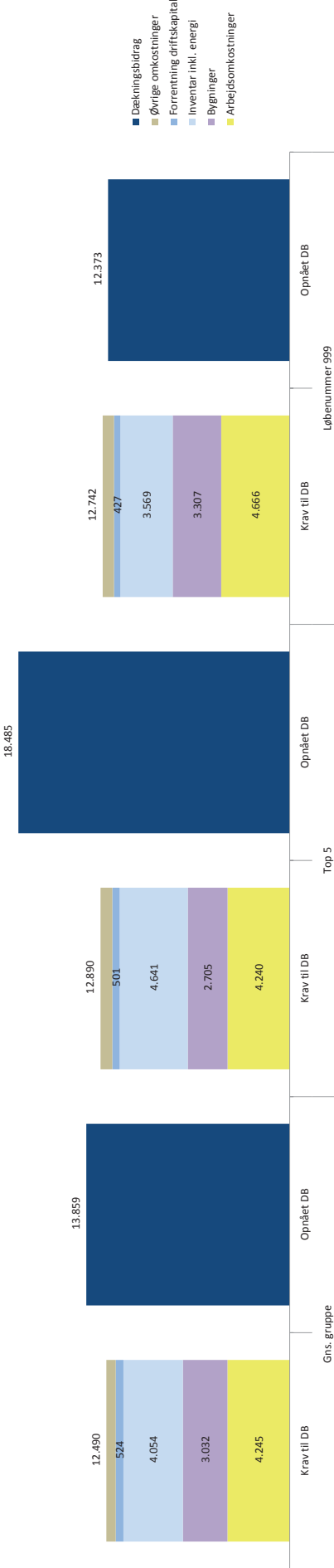
Økologisk | Stor race

Løbenummer - 63 bedrifter i gruppen	Gns. gruppe	Gns. Top 5	999
Årskør	208	205	165
Antal årsopdræt pr. årsko	1,0	1,0	1,0
Kg EKM pr. årsko (leveret)	9.410	10.540	8.836
Race: 1=RDM, 2=SDM, 3=Jersey, 4=blandet/andet			
Malkesystem	Alle	Alle	Alle
Anvendt pris eget grovfoder kr./FEN	1,43	1,40	1,43
Nøgletal pr. kg EKM			
Dyreomsætning og andre landbrugsindtægter ekskl. værdiændringer pr. kg EKM	-0,39	-0,38	-0,39
Foderomkostninger ekskl. værdiændring pr. kg EKM	1,89	1,84	1,89
Dyrlæge og diverse pr. kg EKM	0,25	0,21	0,31
Arbejdsomkostninger pr. kg EKM	0,45	0,40	0,53
Bygninger pr. kg EKM	0,32	0,25	0,38
Inventar inkl. Energi pr. kg EKM	0,43	0,43	0,41
Forrentning driftskapital pr. kg EKM	0,06	0,05	0,05
Øvrige omkostninger pr. kg EKM	0,07	0,08	0,09
Fremstillingspris pr. kg EKM	3,08	2,88	3,26
Kr. pr. kg EKM leveret	3,16	3,32	3,15
Dækningsbidrag ekskl. værdiændring pr. kg EKM	1,43	1,69	1,34
Fremstillingspris pr. kg EKM korregeret med egen grovfoderpris	3,12	2,87	3,31
Nøgletal pr. årsko			
Værdiændring besætning og beholdninger	441	401	472
Dækningsbidrag ekskl. værdiændringer pr. årsko	13.418	18.083	11.901
Krav til dækningsbidrag pr. årsko	12.490	12.907	12.742
Heraf afskrivninger pr. årsko	3.064	3.243	2.943
Arbejdsomkostninger pr. årsko	4.245	4.240	4.666
Bygninger pr. årsko	3.032	2.705	3.307
Inventar inkl. energi pr. årsko	4.054	4.641	3.569
Forrentning driftskapital pr. årsko	524	501	427
Øvrige omkostninger pr. årsko	634	804	773
Bundet kapital	57.905	57.870	54.554
Anvendt rentesats, pct.	2,8	2,8	2,7
Resultatkorrektion ved 4 % rente	-692	-722	-766
Afkastningsgrad	5,2	13,2	2,1
Specifikation af resultat			
Mælk	29.721	35.899	27.889
Salg af dyr inkl. andre indtægter kvæg	2.989	3.742	2.866
Køb af dyr, kvæg	-99	-232	-29
Besætningsforskydning	1.183	908	940
Andre landbrugsindtægter	42	22	134
Bruttoudbytte i alt	33.835	40.339	31.800
Korn	-2.873	-3.846	-2.387
Råvarer	-1.052	-780	-468
Kraftfoder, tilskudsfoder, færdigblanding mv.	-4.534	-5.676	-5.354
Mineraler og vitaminer	-378	-395	-361
Biprodukter mv.	-34	-21	-12
Grovfoder	-8.766	-8.896	-8.075
Dyrlæge og medicin	-709	-579	-906
Avl, rådgivning og kontrol	-837	-905	-855
Diverse stykomkostninger, inkl. pasningsaftale	-793	-756	-1.008
Stykomkostninger i alt	-19.977	-21.854	-19.427
Dækningsbidrag	13.859	18.485	12.373
Energi	-536	-579	-505
Brændstof og maskinstation	-301	-261	-276
Vedligehold	-1.652	-1.886	-1.601
Lønomsatninger	-2.753	-2.532	-2.937
Ejers aflønning	-1.492	-1.708	-1.729
Forsikring	-348	-305	-405
Diverse kap.omkostninger	-648	-747	-735
Kapacitetsomkostninger i alt	-7.730	-8.017	-8.189
Afskrivning, fast ejendom	-1.593	-1.486	-1.659
Afskrivning, staldinventar	-1.470	-1.757	-1.262
Afskrivning, øvrigt			-22
Øvrige kapitalomkostninger	0		-
Leje af driftsbygninger	-72	-47	-194
Renteomk. af bundet kapital	-1.624	-1.599	-1.416
Kapitalomkostninger i alt	-4.760	-4.890	-4.553
Årets resultat	1.369	5.578	-368

Fremstillingspris på mælk pr. årsko og kg EKM

Dækningsbidrag og "krav til DB", kr. pr. årsko

KVÆG 2015 GROVFODERPRODUKTION

Økologisk | Sandjord

Løbenummer - 49 bedrifter i gruppen	Gns. gruppe	Gns. Top 5	999
Areal med grovfoder	197	268	155
Andel majs til helsæd	10	13	10
Andel sædskiftegræs	70	76	64
Andel øvrig grovf. ekskl. vedv. græs	20	11	14
Udbytte pr. ha majs til helsæd, FEN	6.488	8.181	3.277
Udbytte pr. ha sædskiftegræs, FEN	6.673	6.948	6.378
Gennemsnitligt udbytte i alt FEN/ha	6.206	6.895	6.126
Andel med JB 5-6 og 7-9	3	3	11
Andel med finsand 2 og 4	33	32	58
Andel med grovsand	61	57	30
Andel der kan vandes	38	43	45
Forpagtet andel af areal	42	37	30
Stykomkostninger øre pr. FEN	19	12	15
Maskinomk. inkl. arbejde øre pr. FEN	95	71	101
Øvrige omkostninger øre pr. FEN	17	14	17
Jordleje øre pr. FEN	76	59	72
EU-støtte øre pr. FEN	-48	-44	-49
Andre landbrugsindtægter øre pr. FEN	-14	-13	-13
Fremstillingspris øre pr. FEN	144	99	143
Optimeringspris øre pr. FEN			
Anvendt intern overførselspris øre pr. FEN	143	144	143
Maskinomk. inkl. arbejde pr. ha	5.886	4.884	6.182
Øvrige omkostninger kr. pr. ha	1.058	954	1.055
Jordleje korrigeret for EU-støtte pr. ha	1.706	1.081	1.431
Rest til jordleje ekskl. EU-støtte fra salgsafgrøder			
Jordværdi (ejet jord), Kr. pr ha	141.158	134.178	138.589
Bundet kapital - Inventar	6.359	6.670	6.451
Anvendt rentesats, pct.	2,8	2,7	2,7
Resultatkorrr. (2% på jord og 4% på resten)	674	380	597
Afkastningsgrad	3,0	6,1	2,9
Specifikation af resultat	Kr. pr. ha		
Grovfoder	9.157	9.923	9.126
Maskinstationsindtægter	27	72	35
Andre indtægter	851	911	805
Bruttoudbytte i alt	10.036	10.906	9.966
Udsæd	-676	-474	-585
Gødning	-205	-134	-103
Planteværn	-1	-	-
Diverse vedrørende mark	-280	-233	-236
Stykomkostninger i alt	-1.167	-841	-926
Dækningsbidrag	8.869	10.065	9.040
Energi	-106	-85	-138
Brændstof	-334	-388	-311
Maskinstation mv.	-2.377	-1.442	-2.597
Vedligehold	-822	-733	-775
Lønomsomkostninger	-873	-1.127	-840
Ejeraflønning	-613	-477	-629
Forsikring	-271	-293	-235
Diverse kapacitetsomkostninger	-327	-276	-356
Kapacitetsomkostninger i alt	-5.724	-4.820	-5.880
Afskrivning bygninger og grundforbedring	-121	-74	-101
Afskrivning, markinventar	-837	-758	-984
Afkoblet EU-støtte	2.983	3.020	2.978
Renteomk. af bundet kapital	-2.821	-2.398	-2.980
Forpagtning	-2.139	-1.957	-1.713
Diverse kapitalomkostninger	-18	-5	-10
Kapitalomkostninger i alt	-2.954	-2.172	-2.810
Årets resultat	191	3.073	349

Fremstillingspris - Øre pr. FEN og kr. pr. ha for Grovfoder | Økologisk | Sandjord

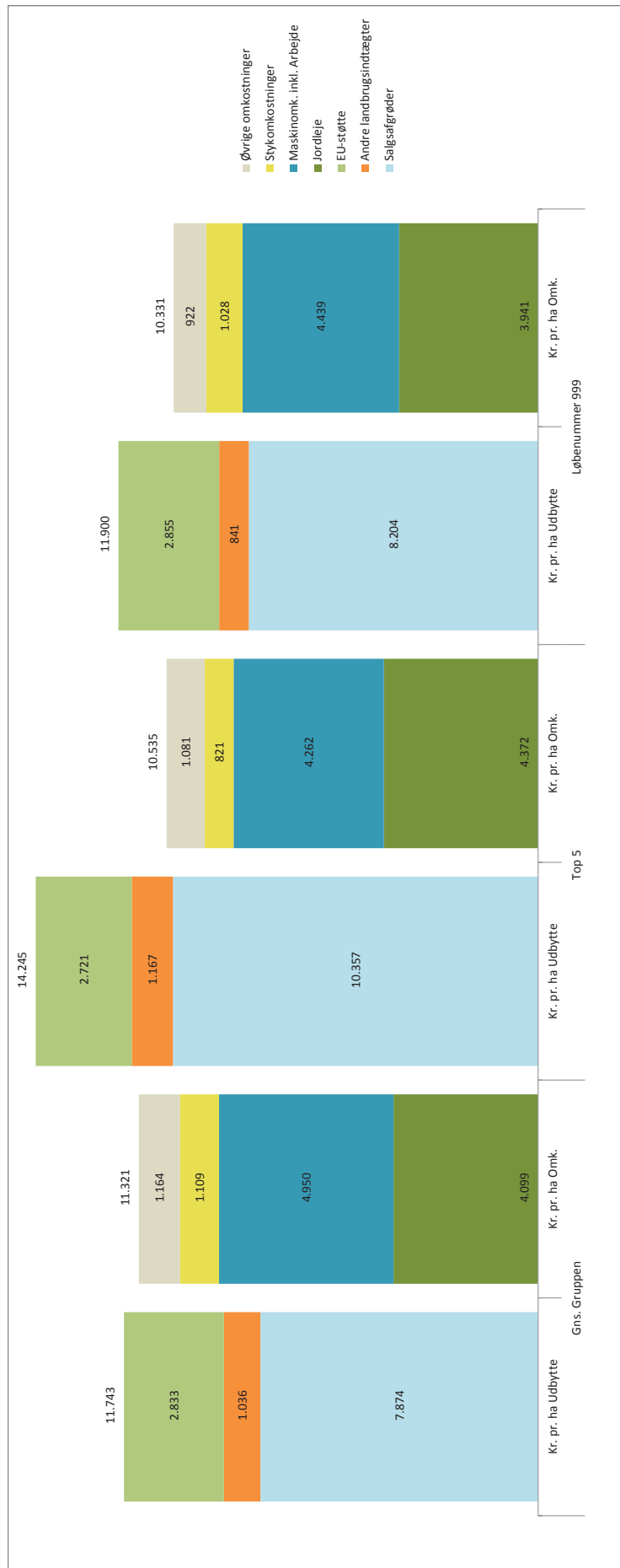

KVÆG 2015 SALGSAFGRØDER

Salgsafgrøder på kvægbrug, sandjord

Løbenummer - 57 bedrifter i gruppen	Gns. Gruppen	Gns. Top 5	999
Areal med salgsafgrøder	62	72	48
Andel vårbyg i pct.	29	20	44
Andel rug i pct.	25	31	27
Andel øvrigt korn i pct.	34	34	0
Andel øvrige afgrøder i pct.	12	15	29
Udbytter			
Udbytte pr. ha vårbyg, hkg	39	50	25
Udbytte pr. ha rug, hkg	45	57	25
Udbytte pr. ha øvrigt korn, hkg	43	43	45
Gennemsnitligt kornudbytte hkg pr. ha	42	45	43
Fremstillingspris kr/hkg korn	224	179	170
Jordbundsforhold			
Andel med JB 5-6 og 7-9	2	5	12
Andel med finsand 2 og 4	35	18	56
Andel med grovsand	60	75	31
Andel der kan vandes	38	15	41
Forpagtet andel af areal	39	48	33
Rest til jordleje ekskl. EU-støtte pr. ha	1.688	5.360	2.655
Rest til jordleje inkl. EU-støtte pr. ha	4.521	8.081	5.510
Maskinomk. inkl. arbejde pr. ha	4.950	4.262	4.439
Øvrige omkostninger pr. ha	1.067	1.025	891
Jordleje korrigeret for EU-støtte pr. ha	1.265	1.651	1.086
Jordværdi (ejet jord), Kr. pr ha	141.920	132.445	135.696
Bundet kapital - Inventar	6.184	3.645	5.338
Anvendt rentesats, pct.	2,6	2,9	2,7
Resultatkorrr. (2% på jord og 4% på resten)	322	430	352
Afkastningsgrad	3,1	8,0	3,9
Specifikation af resultat	Kr. pr. ha		
Salgsafgrøder	7.874	10.357	8.204
Maskinstationsindtægter	97	56	30
Diverse indtægter	939	1.111	811
Bruttoudbytte i alt	8.910	11.523	9.045
Udsæd	-718	-455	-737
Gødning	-138	-94	-21
Planteværn	-	-	-
Diverse vedrørende mark	-228	-271	-250
Stykomkostninger i alt	-1.109	-821	-1.028
Dækningsbidrag	7.801	10.702	8.017
Energi	-115	-74	-86
Brændstof	-391	-251	-242
Maskinstation mv.	-1.534	-1.808	-1.499
Vedligehold	-876	-579	-598
Lønoms-kostninger	-828	-567	-621
Ejers aflønning	-624	-507	-510
Forsikring	-260	-183	-199
Diverse kapacitetsomkostninger	-331	-353	-328
Kapacitetsomkostninger i alt	-4.961	-4.322	-4.083
Afskrivning bygninger og grundforbedring	-109	-111	-92
Afskrivning, markinventar	-742	-595	-938
Afkøbet EU-støtte	2.833	2.721	2.855
Renteomk. af bundet kapital	-2.417	-2.143	-2.475
Forpagtning	-1.964	-2.525	-1.707
Diverse kapitalomkostninger	-20	-18	-8
Kapitalomkostninger i alt	-2.419	-2.671	-2.365
Årets resultat	422	3.709	1.569

Omkostninger og udbytter i kr. pr. ha for økologisk | Salgsafgrøder på kvægbrug

MÆLKEPRODUKTION

Anvendt pris, eget grovfoder – kr. pr. FEN

Prisen på grovfoder, der er oplyst i tabellerne med mælkeproduktion, er den gennemsnitlige anvendte interne overførselspris for grovfoder.

Samme pris er vist i tabellerne med grovfoderproduktion. Denne pris afstemmer ikke nødvendigvis forholdet mellem gennemsnitligt udbytte i FEN/ha og bruttoudbytte kr./ha, da forskydninger i beholdninger og værdiændring fra start til slut af året påvirker bruttoudbyttet i driftsgrenen grovfoder.

Fremstillingspris pr. kg EKM

= Foderomkostninger + Dyr læge og diverse + Arbejdsomkostninger
+ Bygninger + Inventar inkl. energi + Forretning driftskapital
+ Øvrige omkostninger
- Dyreomsætning og andre landbrugsindtægter

Kg EKM pr. årsko (leveret)

Fremstillingsprisen er beregnet pr. kg EKM uden indregning af værdiændring på besætning og beholdninger. Formålet er at vise en fremstillingspris, som er sammenlignelig fra år til år, uden påvirkning af op- eller nedskrivning i besætnings- og beholdningsværdien.

Fremstillingsprisen viser, hvad det har kostet at producere 1 kg EKM efter aflønning af alle indsatsfaktorer og dermed den enkelte producents konkurrenceevne.

Arbejdsomkostninger pr. årsko

= Lønoms kostninger
+ Ejeraflønning

Arbejdsomkostningerne er den beregnede omkostning til arbejdskraft i mælkeproduktionen. Beløbet er angivet med positivt fortegn.

Fremstillingspris inkl. korrektion

= Fremstillingspris pr. kg EKM
+ Korrektion ved egen fremstillingspris, grovfoder

Korrektionen og fremstillingsprisen inkl. korrektion er vist for de bedrifter, hvor datagrundlaget indeholder driftsgrensanalyser for både mælke- og grovfoderproduktion.

Værdiændring besætning og beholdninger

= Værdiændring på besætning
+ Værdiændring på beholdninger

Når værdiændringen er positiv, så er værdien på besætning og beholdninger samlet set øget fra primo til ultimo i regnskabsperioden. Værdiændringen beskriver, hvorvidt dyr og beholdninger er blevet mere eller mindre værd, men ikke hvorvidt der er kommet flere eller færre dyr på bedriften i perioden.

I besætningsforskydning indgår både værdiændringen og den faktiske ændring i antal dyr.

Dækningsbidrag ekskl. værdiændringer

= Dækningsbidrag
- Værdiændring besætning og beholdninger

Dækningsbidraget pr. kg EKM og pr. årsko, som er noteret i nøgletallene, er eksklusiv værdiændring på besætning og beholdninger. Dækningsbidrag ekskl. værdiændringer giver et mere reelt sammenligningsgrundlag, når krav til dækningsbidrag skal vurderes.

Krav til dækningsbidrag pr. årsko

= Kapacitetsomkostninger
+ Kapitalomkostninger

= Arbejdsomkostninger + Bygninger + Inventar inkl. energi
+ Forrentning af driftskapital
+ Øvrige omkostninger

Opdelingen til arbejde, bygninger, inventar, forrentning af driftskapital og øvrige omkostninger er lavet, så den giver mulighed for at vurdere disse gruppers andel af kapacitets- og kapitalomkostninger. Disse nøgletal summer ligeledes til krav til dækningsbidrag. Beløbene er angivet med positivt fortegn.

Heraf afskrivninger pr. årsko

Den mængde af krav til dækningsbidrag, der udgøres af afskrivninger. Beløbet er angivet med positivt fortegn.

Bygninger pr. årsko

= Vedligehold, bygninger
+ Afskrivning, bygninger
+ Forrentning, bygninger
+ Leje af bygninger + Forsikring, hele driftgrenen

Består af omkostninger i forbindelse med bygningerne.
Beløbet er angivet med positivt fortegn.

Inventar inkl. energi pr. årsko

= Vedligehold, inventar
+ Afskrivning, inventar
+ Forrentning, inventar
+ Energi + Brændstof og maskinstation
+ Afskrivning, øvrige aktiver

Består af omkostninger i forbindelse med inventar og energi.
Beløbet er angivet med positivt fortegn.

Forrentning af driftskapital pr. årsko

= Forretning af besætning, beholdninger og andelskapital

Beløbet er angivet med positivt fortegn.

Øvrige omkostninger pr. årsko

= Diverse kapacitetsomkostninger
+ Vedligehold, grundforbedring
+ Øvrige kapitalomkostninger

Beløbet er angivet med positivt fortegn.

Bunden kapital pr. årsko

= Afskrivningsgrundlag for bygninger
+ Afskrivningsgrundlaget for inventar
+ Værdien af besætning
+ Værdien af beholdninger
+ Anden kapital bundet i mælkeproduktionen

Den bundne kapital består af afskrivningsgrundlaget for bygninger og inventar samt besætning, beholdninger, mv. For besætning, beholdninger og anden kapital, der måtte være bundet i mælkeproduktionen, er der tale om værdierne på ultimo tidspunktet. Bundet kapital til gylleopbevaring indgår, mens grej til udbringning af gylle er en omkostning for marken. Aktiver, der anvendes til opbevaring af foder, er en del af den bundne kapital i den animalske produktion.

Resultatkorrektur ved 4 pct. rente

= $(4 - \text{Anvendt rente, pct.}) \times \text{Bunden kapital}$

100

Angiver, hvor meget rentekomkostningerne af investeret kapital ændres ved en rente på 4 pct. Resultatkorrektur kan anvendes, hvis man ønsker at fjerne effekten fra forskelle i renteniveauet mellem bedrifter. Et negativt beløb betyder, at rentekomkostningerne er større ved en rente på 4 pct.

Resultatkorrektur ved egen fremstillingspris, grovfoder

= $\frac{\text{Omkostning til grovfoder}}{\text{Anvendt pris eget grovfoder}}$

x Difference, grovfoderpris

Hvor

Difference, grovfoderpris

= Fremstillingspris, eget grovfoder
- Anvendt pris, eget grovfoder

Korrektur viser resultatpåvirkningen pr. årsko, såfremt man indregnede alt grovfoderet til den faktiske fremstillingspris. Den er vist for de bedrifter, hvor datagrundlaget indeholder driftsgrensanalyser for både mælke- og grovfoderproduktion.

Anvendt rentesats, pct.

$$= \frac{\text{Renteomkostning, gæld} + \text{renteomkostning, egenkapital} + \text{renteomkostning, hensættelser}}{\text{Gæld} + \text{Egenkapital} + \text{Hensættelser}} \times 100$$

Den anvendte rentesats viser, hvad den bundne kapital (aktivmassen) forrentes med i analysen. Det er hele aktivmassen, der forrentes. Dermed gøres der ikke forskel på bedrifter med høj og lav gældsprocent. For teknisk insolvente bedrifter bruges forrentningen af den negative egenkapital til at reducere forrentningen til kun at dække aktivmassen. Da hensættelser forrentes med nul pct., udgår renteomkostningen til hensættelserne i praksis.

Afkastningsgrad

$$= \frac{\text{Årets resultat} - \text{Renteomkostninger}}{\text{Bunden kapital}}$$

Afkastningsgraden viser, hvor meget driften har været i stand til at forrente værdien af jord og øvrigt investeret kapital. Såfremt afkastningsgraden er større end "anvendt rentesats, pct.", har driften givet mere end fuld aflønning af alle omkostninger.

Ejeraflønning

Beregnet lønomkostning til ejerens ulønnede arbejdstid i produktionen. En ejers samlede arbejdsindsats aflønnes med 450.000 kr. Dette korrigeres for indtægter uden for bedriften, hvorefter der fordeles mellem mark og stald. Såfremt der er flere ejere, eksempelvis i I/S'er eller ved fuldtids medhjælpende ægtefælle, aflønnes første ejer med 450.000 kr. og de resterende med 300.000 kr.

Renteomkostninger af bunden kapital

$$= \text{Anvendt rentesats} \times \text{Bunden kapital}$$

Renteomkostningerne af bundet kapital beregnes på baggrund af den anvendte rentesats og den bundne kapital.

Årets resultat

$$= \text{Dækningsbidrag} - \text{Kapacitetsomkostninger} - \text{Kapitalomkostninger}$$

For mælkeproduktionen er årets resultat det beløb, der er tilbage efter, at alle inputfaktorer er blevet aflønnet inkl. ejerløn og forrentning af egenkapital. Årets resultat er restbeløbet til risiko og overskud. Driftsgrenen mælkeproduktion inkluderer ikke omkostninger til at komme af med gyllen, og udbringningen indgår på plantesiden. Da grovfoderet på de fleste bedrifter prissættes med udgangspunkt i de vejledende interne overførselspriser, viser årets resultat i grovfoderproduktionen, om den anvendte pris har været tilstrækkelig til at dække omkostningerne i produktionen. Årets resultat fra salgsafgrødeproduktionen er det beløb, der er tilbage til rest og risiko, efter at alle omkostninger ved produktionen er dækket, inklusive forrentning af jordens værdi og løn til ejeren.

Bunden kapital

$$= \text{Renteomkostning af bunden kapital} - \text{Anvendt rente}$$

Bunden kapital er i driftsgrensanalysen opgjort som summen af de aktiver, der er fordelt til den givne driftsgren. Tallet oplyses kun for mælkeproduktion. For grovfoder og salgsafgrøder er det ikke vist, da værdien er meget afhængig af forpagtningsandelen, og dermed er tallet som sådan ikke entydigt velegnet til sammenligning.

Dækningsbidrag

$$= \text{Bruttoudbytte} - \text{Stykomkostninger}$$

GROVFODERPRODUKTION

FREMSTILLINGSPRIS

Stykomkostninger

- = Udsæd
- + Gødning
- + Planteværn
- + Diverse vedr. mark

Maskinomkostninger

- = Afskrivning inventar
- + Forrentning inventar
- + Vedligehold
- + Brændstof
- + Maskinstation (netto)
- + Løn
- + Ejerløn

Øvrige omkostninger

- = Ejendomsskat og forsikringer
- + Energi
- + Diverse kapacitetsomkostninger
- + Forrentning af bygninger, jordforbedring, beholdninger og rettigheder
- + Afskrivninger på bygninger og jordforbedring

Jordleje

- = Forrentning af jordværdi
- + Forpagtningsudgift

Andre landbrugsindtægter

- = Andre indtægter end hovedproduktet
- + Koblet støtte (eks. ekstensiveringsstøtte)

Fremstillingspris

= Stykomkostninger + Maskinomkostninger inkl. arbejde + Øvrige omkostninger + Jordleje - EU-støtte - Andre landbrugsindtægter
Gennemsnitligt udbytte, grovfoder, FEN

Optimeringspris

= Stykomk. + Maskinomk. inkl. arbejde + Øvrige omk. + Rest til jordleje ekskl. EU-støtte fra salgsafgrøder - Andre landbrugsindtægter
Gennemsnitligt udbytte i FEN

BEREGNET, INTERN PRIS

Til beregningen af intern pris, forrentes som udgangspunkt kun gælden. Da der ikke findes tilgængelige oplysninger vedrørende den faktiske gæld på bedrifterne, er det valgt at anvende en gældsprocent på 66.

Den største effekt af kun at forrente 'gælden' er på jordlejen, men der er valgt også at indregne effekten på maskinomkostningerne gennem forrentningen af inventarsaldoen.

Maskinomkostn. inkl. arbejde v. 66% gæld

- = Afskrivning inventar
- + Forrentning af 66% af inventarværdi
- + Vedligehold
- + Brændstof og energi
- + Maskinstation(netto)
- + Løn
- + Ejerløn

Jordleje v. 66 % gæld

- = Forrentning af 66% af jordværdi
- + Forpagtningsudgift

Beregnet, intern pris

= Stykomk. + Maskinomk. inkl. arbejde ved 66% gæld + Øvrige omk. + Jordleje ved 66% gæld - EU-støtte - Andre landbrugsindtægter
Gennemsnitligt udbytte, grovfoder i FEN

FREMSTILLINGSPRIS KR. PR. HKG KORN (SALGSAFGRØDER)

Fremstillingsprisen pr. hkg korn er beregnet efter samme princip som fremstillingsprisen for mælk og grovfoder. Der beregnes summen af alle omkostninger fratrukket alle andre indtægter end kornsalg, og dernæst divideres med kornudbyttet. Fremstillingsprisen viser, hvad det har kostet at producere korn, efter indregning af gevinst eller tab

fra produktion af andre salgsafgrøder såsom raps og frø. Dermed er fremstillingsprisen for korn et udtryk for hvilken kornpris, der vil give aflønning til alle indsatsfaktorer og dermed et nulresultat i driftsgrenen salgsafgrøder.

Krav til kornindtægt

= Stykomkostninger
+ Maskinomkostninger inkl. arbejde
+ Jordleje (egen og forpagtet)
+ Øvrige omkostninger
- EU-støtte
- Udbytte halm
- Udbytte raps og frø
- Andre landbrugsindtægter

Fremstillingspris, korn

= Krav til kornindtægt
Kornudbytte på kornareal (hkg)

Forpagtet andel af areal

= Forpagtet areal på bedriften
Dyrket areal på bedriften

Rest til jordleje ekskl. EU-støtte pr. ha

= Dækningsbidrag
- Maskinstationsindtægt
- Maskinomkostninger inkl. arbejde
- Øvrige omkostninger

Da både jordpriser og forpagtningspriser er særdeles afgørende for det opnåede resultat, er der valgt at sortere bedrifterne efter resultatmålet "Rest til jordleje excl. EU-støtte". Dette resultat er velegnet til at sammenligne, hvad de enkelte bedrifter opnår i resultat pr. ha til forrentning (eller leje) af jorden, uanset niveauet af EU-støtte på den enkelte ejendom.

Rest til jordleje inkl. EU-støtte pr. ha

= Rest til jordleje ekskl. EU-støtte
+ Afkoblet EU-støtte

Beregningen svarer til ovenstående blot tillagt EU-støtten. Beløbet viser, hvor meget der er tilbage til at forrente (eller leje) jorden, der bruges i produktionen.

Jordværdi (ejet jord), kr. pr. ha

= Værdi af ejet jord på bedriften
Areal ejet jord i omdrift

Bunden kapital, inventar

= Inventar fordelt til driftsgren
Areal i driftsgren

Bunden kapital, inventar vises i driftsgrensanalyserne for grovfoder og salgsafgrøder. Beløbet omtales også som "maskinsaldo pr. ha".

Diverse kapitalomkostninger

- = Leje af driftsbygninger
- + Operationel leasing

Dette er en opsamling af de omkostninger, der ikke naturligt hørte hjemme andre steder. Operationel leasing forekommer sjældent i landbrugsregnskaber, hvor eksempelvis leasede traktorer bliver opgjort som "finansiel leasing", dvs. at aktivet noteres i regnskabet, som om det var købt med tilhørende gæld, og leasingydelsen fordeles mellem renter og afdrag, mens der foretages ordinær afskrivning på aktivet.

Jordleje korrigeret for EU-støtte

- = Jordleje
- EU-støtte

Dette er beløbet, der skal dækkes af "Rest til jordleje ekskl. EU-støtte". Jordlejen korrigeret for EU-støtte viser, hvad det har kostet at få adkomst på jorden efter indregning af den modtagne EU-støtte. Nøgletallet har positivt fortegn, når omkostningen til jordlejen er større end den modtagne EU-støtte.

Resultat korrigeret (2 % på jord og 4 % på resten)

- = Bunden kapital i jord x 2 %
- + Bunden kapital i andet x 4 %
- Forrentning af bundet kapital

Fortegn på denne beregning er sat således, at et positivt beløb betyder, at årets resultat ville have været højere, såfremt jorden havde været forrentet med 2 % og alt andet med 4 %.

SEGES P/S
Agro Food Park 15
DK 8200 Aarhus N

T +45 8740 5000
E info@seges.dk
W seges.dk

